

Quicksan natuurtoets

Quicksan natuurtoets Americahal, Apeldoorn

Inventarisatie en beoordeling in het kader van natuurwetgeving en -beleid

Opdrachtgever

AM Real Estate Development

Status

Definitief

Emmastraat 16
8011 AG Zwolle

T (038) 423 64 64
E info@ecogroen.nl
I www.ecogroen.nl

Colofon

Titel

Quickscan natuurtoets Americahal, Apeldoorn

Subtitel

Inventarisatie en beoordeling in het kader van natuurwetgeving en -
beleid

Projectcode

Datum

Status

15-460

29 april 2016

Definitief

Auteur(s)

M.A. (Martin) Heinen

Eindredactie

M. (Martijn) Bunskoek

Opdrachtgever

AM Real Estate Development

© Ecogroen bv

Alles uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt, mits onder vermelding van bron en status.

Heinen, M.A. (2016). Quickscan natuurtoets Americahal, Apeldoorn. Inventarisatie en beoordeling in het kader van natuurwetgeving en -beleid. Rapport 15-460. Ecogroen bv Zwolle.

Inhoud

Samenvatting	4
1. Inleiding	6
1.1 Aanleiding en doelstelling	6
1.2 Huidige situatie en voorgenomen ontwikkelingen	6
1.3 Algemene opzet onderzoek	7
2. Gebiedsbescherming	8
2.1 Natuurbeschermingswet	8
2.2 Nationaal natuurnetwerk	8
2.3 Overige natuurgebieden	9
3. Flora- en faunawet	11
3.1 Onderzoeksmethode	11
3.2 Flora	11
3.3 Vleermuizen	11
3.4 Grondgebonden zoogdieren	13
3.5 Broedvogels	13
3.6 Amfibieën	14
3.7 Overige soortgroepen	14
4. Geraadpleegde bronnen	15

Bijlagen

Bijlage 1 - Samenvatting natuurwetgeving

Samenvatting

Aanleiding en doelstelling van dit onderzoek

In opdracht van AM Real Estate Development heeft Ecogroen een quickscan natuurtoets uitgevoerd ten behoeve van de voorgenomen sloop van de Americahal in Apeldoorn en de kap van een aantal bomen. Er zijn plannen om op deze locatie een bouwmarkt met tuincentrum te vestigen.

Het onderzoek is gebaseerd op een veldbezoek op 9 en 15 januari 2016 en een inventarisatie van bekende verspreidingsgegevens. De consequenties van de beoogde ruimtelijke ingrepen op de aanwezige natuurwaarden zijn getoetst aan de Flora- en faunawet en de vigerende gebiedsgerichte natuurbescherming.

Beschermde gebieden

- Het plangebied ligt op een afstand van circa 4.900 meter van het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied Veluwe;
- Het plangebied ligt op circa 1.500 meter afstand van het Gelders Natuurnetwerk (GNN), onderdeel van het Nationaal natuurnetwerk;
- Het plangebied maakt deel uit van de groene wig 24 Zonnehoeve, die is vastgelegd in de Groene Mal, het gemeentelijk groenbeleid van de gemeente Apeldoorn.

Beschermde soorten

- In het plangebied zijn geen beschermde planten of soorten van de Rode Lijst aanwezig;
- In de bebouwing in het plangebied zijn mogelijk vaste verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig. Belangrijke foerageergebieden en vliegroutes van vleermuizen worden niet verwacht;
- Verblijfplaatsen van zwaar beschermde grondgebonden zoogdieren zijn niet aangetroffen en te verwachten binnen de invloedssfeer van de plannen. Wel zijn vaste verblijfplaatsen van enkele algemeen voorkomende, laag beschermde, zoogdiersoorten (Ff-wet tabel 1) aangetroffen en te verwachten;
- Er zijn geen potentieel geschikte nestlocaties voor broedvogels met jaarrond beschermde nesten aanwezig. Wel zijn in het plangebied diverse algemene broedvogels van erf en struweel broedend te verwachten;
- Zwaar beschermde amfibieën worden niet verwacht in het plangebied. Wel zijn enkele algemene en laag beschermde amfibieën overwinterend te verwachten;
- In het plangebied zijn geen overige beschermde soorten of soortgroepen aangetoond of te verwachten.

Eindconclusie en aanbevelingen

- Het is noodzakelijk om met het rekenprogramma AERIUS de stikstofdepositie in Natura 2000-gebied Veluwe in beeld te brengen voor de huidige feitelijke situatie en de beoogde situatie. Voor projecten

met een stikstofdepositie hoger dan 0,05 Mol/ha/jaar op een nabijgelegen Natura 2000-gebied is het noodzakelijk om vergunning in het kader van de Natuurbeschermingswet aan te vragen. Voor het bestemmingsplan is dan ook een nadere beoordeling aan de orde;

- Een vervolgetraject in het kader van het beleid ten aanzien van het GNN is niet noodzakelijk;
- Over de voorgenomen kap van bomen op het terrein zal mede met het oog op het gemeentelijk beleid overleg met de gemeente plaatsvinden.
- Negatieve effecten op eventueel aanwezige vaste verblijfplaatsen van vleermuizen in de bebouwing zijn niet uit te sluiten. In dit geval is het uitvoeren van een aanvullend vleermuisonderzoek volgens het geldende Vleermuisprotocol noodzakelijk;
- Alle broedvogels zijn gedurende het broedseizoen beschermd en mogen in deze periode niet verstoord of geschaad worden. Voor verstoring van nestelende vogels wordt geen ontheffing verleend. Als broedseizoen wordt gehanteerd: periode van nestbouw, periode van broed op de eieren en de periode dat de jongen op het nest gevoerd worden. Voor de meeste soorten kan de periode tussen half maart en half juli worden aangehouden als broedseizoen. Er wordt echter geen standaardperiode gehanteerd voor het broedseizoen, maar het is van belang of een broedgeval wordt verstoord, ongeacht de datum. Indien op een locatie geen broedende/nestelende vogels aanwezig zijn, mag het aanwezige geschikte broedbiotoop ook tijdens het broedseizoen verwijderd worden;
- Voor aanwezige en te verwachten laag beschermde planten, zoogdieren en amfibieën geldt, bij ruimtelijke ingrepen, vrijstelling van de verbodsartikelen van de Flora- en faunawet. Het nemen van verplichte vervolgstappen is voor deze soorten in deze situatie dan ook niet aan de orde.

1. Inleiding

1.1 Aanleiding en doelstelling

In opdracht van AM Real Estate Development heeft Ecogroen een quickscan natuurtoets uitgevoerd ten behoeve van de voorgenomen sloop van de Americahal in Apeldoorn.

De Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet 1998 en het beleid ten aanzien van het Nationaal natuurnetwerk (NNN) verplichten vooraf te toetsen of ruimtelijke ingrepen of activiteiten niet conflicteren met aanwezige beschermde plant- en diersoorten en habitats. In het voorliggende onderzoek vindt, ten behoeve van de onderbouwing van de ruimtelijke planvorming, een toetsing plaats aan de Flora- en faunawet en gebiedsgerichte natuurbescherming. Een toelichting op de genoemde wetgeving is gegeven in bijlage 1.

1.2 Huidige situatie en voorgenomen ontwikkelingen

Het plangebied betreft het perceel van de Americahal in Apeldoorn en bestaat uit een evenementenhal en omliggend verhard parkeerterrein aan de Laan van Erica 50 (zie figuur 1.1). Langs de randen zijn bomenrijen van voornamelijk Zomereik aanwezig. In het plangebied staat een gemengd bosje en een rij oude eikenbomen. Tevens is een verharde toegangsweg met bermen aanwezig. Er zijn plannen om de evenementenhal te slopen en het gebied opnieuw in te richten als locatie voor een grote bouwmarkt met tuincentrum. De huidige terreininrichting verdwijnt en er zullen bomen worden gekapt.

Figuur 1.1: Ligging plangebied (binnen de gele omlijning). Bron luchtfoto: Provincie Gelderland (2014).

1.3 Algemene opzet onderzoek

De voorliggende quickscan natuurtoets is gebaseerd op twee locatiebezoeken, bekende verspreidingsgegevens (zie hoofdstuk 4 Geraadpleegde bronnen) en ecologische principes. Uit de verzamelde informatie volgt een korte beschrijving van de verwachte effecten van de ruimtelijke ingreep op beschermde gebieden (hoofdstuk 2) en soorten (hoofdstuk 3). Daarnaast is beschreven welke mitigerende (verzachtende of inpassings-) maatregelen eventueel nodig zijn om overtreding van de Flora- en faunawet te voorkomen.

2. Gebiedsbescherming

2.1 Natuurbeschermingswet

*In de **Natuurbeschermingswet 1998** (Nb-wet) is de bescherming van Vogel- en Habitatrichtlijngebieden (Natura 2000-gebieden) en Beschermde Natuurmonumenten ondergebracht. Beoordeeld dient te worden of ingrepen/activiteiten in of in de nabijheid van deze gebieden significant negatieve effecten kunnen hebben op de aangewezen waarden en instandhoudingsdoelen van deze gebieden.*

Het plangebied ligt op een afstand van circa 4.900 meter van het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied Veluwe. De beschermde waarden van de Veluwe zijn vastgelegd in 34 instandhoudingsdoelen: 17 habitattypen, zeven habitatsoorten en tien broedvogelsoorten.

Gezien de afstand en de aard van de ingrepen zijn mogelijk negatieve effecten te verwachten op de instandhoudingsdoelen en soorten van Natura 2000-gebied Veluwe, als gevolg van een mogelijk verhoogde stikstofdepositie door verwarming en verkeersbewegingen.

In deze situatie is het nodig om met het rekenprogramma AERIUS de stikstofdepositie in Natura 2000-gebied Veluwe in beeld te brengen voor de huidige feitelijke situatie en de beoogde situatie. Voor projecten met een stikstofdepositie hoger dan 0,05 Mol/ha/jaar op een nabijgelegen Natura 2000-gebied is het noodzakelijk om vergunning in het kader van de Natuurbeschermingswet aan te vragen. Voor het bestemmingsplan is dan ook een nadere beoordeling noodzakelijk.

2.2 Nationaal natuurnetwerk

*De bescherming van het **Nationaal natuurnetwerk** (NNN, de voormalige EHS) komt voort uit de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte. Voor nieuwe ontwikkelingen binnen de groene contouren van het Gelders Natuurnetwerk (GNN, onderdeel van het NNN) geldt een 'nee, tenzij'-afweging. Dit houdt kortweg in dat significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van het GNN niet toegestaan is, tenzij er sprake is van het ontbreken van reële alternatieven en redenen van groot openbaar belang. Wanneer niet teruggevallen kan worden op het tenzij-gedeelte van het beschermingskader, zal aangetoond moeten worden dat door de plannen de wezenlijke kenmerken en waarden van het GNN niet significant aangetast worden.*

Het plangebied ligt op circa 1.500 meter afstand van het Gelders Natuurnetwerk (GNN; bron: Provincie Gelderland 2014). Dit is aanwezig in Het Woudhuis, aan de oostkant van Apeldoorn. Het GNN kent geen externe werking waardoor een verdere toetsing aan het beleid niet aan de orde is.

2.3 Overige natuurgebieden

Provinciaal beleid

Buiten de bescherming van de Natuurbeschermingswet en het NNN bevinden zich ook natuurgebieden beschermd middels provinciaal beleid, veelal beschreven in Omgevingsplannen of Streekplannen. In dit provinciale beleid is de bescherming van bijvoorbeeld ganzenfoerageergebied en weidevogelgebied uitgewerkt.

Het plangebied ligt niet in gebieden met bijzondere natuurwaarden buiten het NNN. Er is geen sprake van ganzenfoerageergebied of weidevogelgebied in het plangebied.

Gemeentelijk beleid

Het gemeentelijk groenbeleid is neergelegd in de Groene Mal (Gemeente Apeldoorn 2002a,b), dat het groene kader is waarbinnen andere ruimtelijke functies een plaats krijgen (zie figuur 2.1 volgende pagina). Behoud en versterking van het groen in Apeldoorn heeft een hoge prioriteit. In de Groene Mal zijn doelstellingen geformuleerd die gericht zijn op drie niveaus (zie kader 2.1). De Groene Mal richt zich bij de ontwikkeling expliciet op zeven belangrijke groene structuren in de stad. Dit zijn de beken en sprengen, de kanaalzone, de lanen, de parken, de grote groengebieden, de weteringen en de groene wiggen.

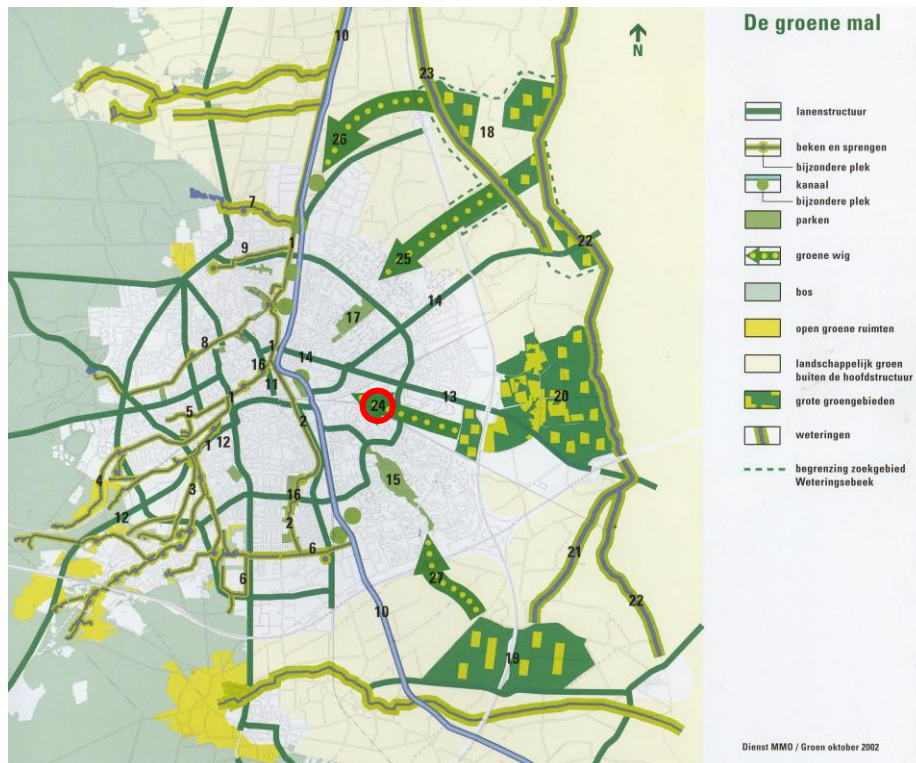
Kader 2.1 Niveaus Groene Mal Apeldoorn (bron: Gemeente Apeldoorn 2002a,b).

Het eerste niveau is gericht op de *verweving* van de stad met het landschap: in de stad betreft de verweving van het groen met de westelijk gelegen Veluwe en het groen in (voormalig) agrarisch gebied aan de oostzijde. In het westen verloopt de overgang van stad naar bos vrijwel zonder barrières. De oostkant daarentegen heeft de meeste versterking van het groen nodig, wat tot gevolg heeft dat de meeste projecten uit de Groene Mal op dit deel van de stad gericht zijn.

Het tweede niveau is de *verbinding* van de stad met het omringende landschap. Aan de oostzijde zijn het de groene wiggen, geconcentreerde groencomplexen die de stad vanuit het landelijke gebied binnenlopen.

Het derde niveau is de *dooradering* van de stad met blauwe en groene structuren, door middel van het sprengen- en bekensysteem alsmede het complex van bos- en bomenlanen met daaraan gelegen parken.

Het plangebied maakt deel uit van de groene wig 24: Zonnehoeve, die loopt via Groot Schuylenburg en de verbinding vormt tussen het oostelijk gelegen Landgoed Woudhuis (nummer 20 in figuur 2.1 volgende pagina) en de stad. De realisatie van deze groene wig loopt gelijk op met de ontwikkeling van het omliggende gebied ten behoeve van uitbreiding van de stad (Gemeente Apeldoorn 2002b). In het vigerende bestemmingsplan De Voorwaarts dat is vastgesteld in 2011 en laatstelijk is gewijzigd in 2013, heeft het plangebied evenwel de bestemming 'gemengd-2' en 'verkeer'. In het plan is geen groene bestemming gegeven aan het gebied. In het aan de zuidzijde van de Voorwaarts belendende plangebied (bestemmingsplan Stadsdeel Zuid Oost de Maten) is wel voorzien in groenbestemmingen. Ter plaatse van de spoorlijn die de beide plangebieden scheidt is sprake van een ontwikkelde, brede verbinding bestaand uit ondermeer bomen, struikgewas en een waterloop. Over de groenvoorzieningen op het Voorwaartsterrein zal mede met het oog op de Groene Mal overleg met de gemeente moeten worden gepleegd.

Figuur 2.1: Ligging plangebied (rode cirkel) ten opzichte van de Groene Mal. Bron: Gemeente Apeldoorn (2002a,b).

3. Flora- en faunawet

*De **Flora- en faunawet** verplicht om bij ruimtelijke ingrepen of andere nieuwe activiteiten, na te gaan of er negatieve effecten kunnen optreden op exemplaren of het leefgebied van beschermde plant- en diersoorten. Optredende negatieve effecten dienen zo veel mogelijk vermeden of geminimaliseerd te worden. Voor schade aan strikt beschermde soorten kan het noodzakelijk zijn om een ontheffing aan te vragen bij de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RvO) van het Ministerie van Economische Zaken.*

3.1 Onderzoeksmethode

Voorliggende ecologische beoordeling is gebaseerd op twee locatiebezoeken op 9 en 15 januari 2016. Tijdens de veldbezoeken is aandacht besteed aan de beschermde soorten binnen de Flora- en faunawet en vooral aan de juridisch zwaarder beschermde soorten (tabel 2- en 3-soorten). In combinatie met de terreingesteldheid, bekende verspreidingsgegevens (zie hoofdstuk 4 Geraadpleegde bronnen) en expert judgement is vervolgens een uitspraak gedaan over mogelijk aanwezige beschermde soorten. In onderstaande paragrafen worden de onderzochte soortengroepen beschreven die in het plangebied en de directe omgeving zijn aangetroffen en te verwachten.

3.2 Flora

Het plangebied bestaat hoofdzakelijk uit bebouwing, verhard terrein, bermen, groenstroken en houtopstanden. De vegetatie bestaat voornamelijk uit plantensoorten van ruderaal omstandigheden, voedselrijke bosbodems en droge, matig voedselrijke graslanden. In het plangebied is onder de eiken ter hoogte van de fietsenstalling een redelijk grote groeiplaats voor van 10-20 exemplaren van Brede wespenorchis (Ff-wet tabel 1) bekend. Er zijn geen overige beschermde plantensoorten of plantensoorten van de Rode Lijst aangetroffen of te verwachten.

Bij de geplande ingrepen kunnen exemplaren van de laag beschermde Brede wespenorchis verloren gaan. Voor laag beschermde planten geldt automatisch vrijstelling van de verbodsartikelen uit de Flora- en faunawet, waardoor het nemen van vervolgstappen voor deze plantensoort niet aan de orde is.

3.3 Vleermuizen

Het is belangrijk om voorafgaand aan ruimtelijke ontwikkelingen duidelijkheid te hebben over het al of niet voorkomen van vleermuizen. Alle vleermuizen zijn opgenomen in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn en tabel 3 van de Flora- en faunawet en daardoor strikt beschermd. In de praktijk houdt deze beschermingsstatus in dat vaste verblijfplaatsen van vleermuizen niet verstoord of vernietigd mogen worden en dat in geval van onvermijdelijke schade (mogelijk) ontheffing aangevraagd moet worden bij het ministerie van EZ.

Potentiële vaste verblijfplaatsen

Verblijfplaatsen bevinden zich in donkere ruimten in bomen, huizen, kelders et cetera. In de lage aanbouw aan de oostzijde van de Americahal is een spouwmuur aanwezig die toegankelijk is voor vleermuizen via de aanwezige open stootvoegen. In spouwmuren worden in Nederland vaak verblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen. Bij sloop van de bebouwing zijn negatieve effecten op eventueel aanwezige vaste verblijfplaatsen van vleermuizen daarom niet uit te sluiten.

In dit geval is een aanvullend vleermuisonderzoek noodzakelijk naar verblijfplaatsen conform het vleermuisprotocol (zie kader 3.1). In deze situatie is het noodzakelijk om in de periode half mei tot en met september vier nachtelijke bezoeken te brengen. Met de informatie die met gericht onderzoek wordt verzameld, kan maatwerk worden geleverd met betrekking tot de te nemen mitigerende maatregelen.

De bomen in het plangebied zijn geïnspecteerd op de aanwezigheid van holten en spleten die mogelijk geschikt zijn als vaste verblijfplaats voor vleermuizen. Uit het onderzoek blijkt dat er geen holten aanwezig zijn.

Kader 3.1 Toelichting onderzoeksprotocol voor vleermuisonderzoek

Vleermuizen zijn een belangrijke soortgroep binnen de natuurbescherming. De soorten zijn echter moeilijk te inventariseren, vertonen specifiek gedrag en advies omtrent deze soortgroep is complex. Tegen die achtergrond heeft het Vleermuisvakberaad van het Netwerk Groene Bureaus een protocol opgesteld voor de inventarisatie van vleermuizen. Het doel van het protocol is bij te dragen aan de kwaliteit en uniformiteit in onderzoek. Het protocol wordt ondersteund door de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RvO) van het Ministerie van EZ en de Zoogdiervereniging.

Vleermuisonderzoek blijft echter maatwerk en het protocol geldt daarom als richtsnoer en niet als plicht. Het volgen van het vleermuisprotocol wordt echter wel aangeraden. Het toepassen van het protocol heeft tot doel:

- 1) Dat RvO geen aanvullend onderzoek verlangt bij een ontheffingsaanvraag volgens artikel 75 van de Flora- en faunawet;
- 2) Dat een onderzoek stand houdt in eventuele juridische procedure.

Potentiële vliegroutes

Van veel vleermuissoorten is bekend dat zij gedurende lange tijd gebruik kunnen maken van dezelfde structuren voor de oriëntatie en daarlangs van hun verblijfplaats naar de foerageergebieden of winterverblijven trekken. Vanwege dit traditiegetrouwe gedrag van vleermuizen vormen bepaalde lijnvormige structuren (bijvoorbeeld rijen woningen, watergangen en bomenrijen) een belangrijk onderdeel van een vliegroute. Wanneer alternatieve structuren ontbreken zijn dergelijke structuren 'onmisbaar' en zodoende beschermd.

De bomenrij in het plangebied langs de spoorlijn maakt mogelijk deel uit van een vliegroute. Er zijn plannen om deze bomen te kappen. Aangezien aan de zuidzijde van de spoorlijn, evenwijdig aan de bomenrij, ook een brede boomgordel aanwezig is, kan deze gordel als alternatief dienen voor een eventuele vliegroute. Er is zodoende geen sprake van schade aan een (belangrijke) vliegroute van vleermuizen.

Foerageergebieden

Vleermuizen foerageren op locaties waar insecten aanwezig zijn, bijvoorbeeld langs randen van bossen, bomenrijen of boven water. Foerageergebied van vleermuizen geniet binnen de Flora- en faunawetgeving echter geen juridische bescherming, tenzij het onmisbaar is voor het voortbestaan van een populatie.

Het plangebied wordt naar verwachting gebruikt als foerageergebied door vleermuizen. Als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden zijn er echter geen negatieve effecten te verwachten op essentieel belangrijke foerageergebieden van vleermuizen omdat er voldoende foerageergebied in de omgeving aanwezig is. Het plangebied is ook na uitvoering van de ingrepen geschikt als foerageergebied.

3.4 Grondgebonden zoogdieren

In het plangebied en de directe omgeving zijn diverse vaste verblijfplaatsen van laag beschermde (Ff-wet tabel 1-soorten), kleine grondgebonden zoogdiersoorten te verwachten zoals Rosse woelmuis, Bosmuis, Bosspitsmuis *spec.*, Huisspitsmuis en Mol. Leefgebied of sporen die duiden op de aanwezigheid van (vaste verblijfplaatsen van) zwaardere beschermde zoogdieren (bijvoorbeeld Steenmarter en/of Eekhoorn) zijn niet aangetroffen en worden op basis van het veldonderzoek en de terreingesteldheid ook niet verwacht.

Bij de geplande ingrepen kunnen exemplaren en verblijfplaatsen van enkele laag beschermde grondgebonden zoogdieren verloren gaan. Voor laag beschermde kleine zoogdieren geldt automatisch vrijstelling van de verbodsartikelen uit de Flora- en faunawet, waardoor het nemen van vervolgstappen voor deze zoogdieren niet aan de orde is.

Schade aan de algemene en laag beschermde zoogdieren kan - indien de planning van de werkzaamheden dit toelaat - geminimaliseerd worden door werkzaamheden zoveel mogelijk uit te voeren buiten de voortplantingsperiode (maart - augustus). De minst schadelijke periode is september - november (mits vorstvrij).

3.5 Broedvogels

Van veel broedvogels zijn nesten alleen gedurende het broedseizoen beschermd. Nestlocaties kunnen dan buiten het broedseizoen zonder overtreding van de Flora- en faunawet verwijderd worden. Voor een aantal broedvogelsoorten geldt echter dat de nestlocaties inclusief de functionele omgeving jaarrond beschermd zijn (zie kader 3.2).

Kader 3.2 Broedvogels met jaarrond beschermde nestplaatsen

Onder jaarrond beschermde nesten van broedvogels wordt verstaan: in functie zijnde nesten van de Ooievaar, Boomvalk, Buizerd, Havik, Ransuil, Roek, Wespandief, Zwarte wouw, Slechtvalk, Sperwer, Steenuil, Kerkuil, Oehoe, Gierzwaluw, Grote gele kwikstaart en Huismus. Voor sommige andere soorten geldt dat de nesten jaarrond beschermd zijn als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

In het plangebied zijn geen jaarrond beschermde nesten van broedvogels aangetroffen en deze worden ook niet verwacht binnen de invloedsfeer van de plannen.

Overige broedvogels

In het plangebied is broedbiotoop aanwezig voor algemene vogelsoorten van bebouwing, erven en struweel zoals Kauw, Ekster, Gaai, Spreeuw, Winterkoning, Heggenmus, Merel, Roodborst, Tjiftjaf, Vink, Turkse tortel en Houtduif.

Alle broedvogels zijn gedurende het broedseizoen beschermd en mogen in deze periode niet verstoord of geschaad worden. Voor verstoring van nestelende vogels wordt geen ontheffing verleend. Als broedseizoen wordt gehanteerd: periode van nestbouw, periode van broed op de eieren en de periode dat de jongen op het nest gevoerd worden. Voor de meeste soorten kan de periode tussen half maart en half juli worden aangehouden als broedseizoen. Er wordt echter geen standaardperiode gehanteerd voor het broedseizoen, maar het is van belang of een broedgeval wordt verstoord, ongeacht de datum. Indien op een locatie geen broedende/nestelende vogels aanwezig zijn, mag het aanwezige geschikte broedbiotoop ook tijdens het broedseizoen verwijderd worden. Bij uitvoering van de werkzaamheden in de periode tussen half juli en half december, is het wel van belang om na te gaan of nog bewoonde nesten van bijvoorbeeld Houtduif en/of Turkse tortel aanwezig zijn binnen de invloedsfeer van de plannen. Houtduif en Turkse tortel kunnen respectievelijk tot half november en tot in december broedend aanwezig zijn.

3.6 Amfibieën

Geschikte voortplantingswateren voor strikt beschermde amfibieën ontbreken binnen het plangebied en directe omgeving. Ook overwintering van strikt beschermde soorten is niet te verwachten. In het plangebied is wel een aantal algemeen voorkomende, laag beschermde amfibieën overwinterend te verwachten zoals Gewone pad, Bruine kikker en Kleine watersalamander (Ff-wet tabel 1).

Bij de realisatie van de plannen kunnen exemplaren en verblijfplaatsen van genoemde laag beschermde amfibieënsoorten verloren gaan. Voor deze soorten geldt echter automatisch vrijstelling van artikel 75 van de Flora- en faunawet, waardoor het nemen van vervolgstappen voor deze soorten niet aan de orde is.

3.7 Overige soortgroepen

In het plangebied zijn geen beschermde reptielen, vissen en ongewervelden aangetroffen of te verwachten. Wegens de afwezigheid van geschikt biotoop ontbreken geschikte voortplantingslocaties voor deze soort(en)groepen en worden ze dan ook niet verwacht. Het nemen van vervolgstappen is niet nodig.

4. Geraadpleegde bronnen

Literatuur

Bekker J.P, P. Twisk & A. Diepenbeek (2010). Veldgids Europese zoogdieren. Uitgegeven door de KNNV en VZZ.

Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (2009). De amfibieën en reptielen van Nederland. – Nederlandse fauna 9. nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European invertebrate survey – Nederland, Leiden.

Dienst Regelingen (2009). Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep.

Gemeente Apeldoorn (2002a). De Groene Mal van Apeldoorn, deel 1.

Gemeente Apeldoorn (2002b). Gaan voor groen. De Groene Mal van Apeldoorn, deel 2.

Gemeente Apeldoorn (2012). Bestemmingsplan De Voorwaarts.

Ministerie van I&M (2012). Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte.

Ministerie van LNV (2004). Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit TRCJZ/2004/5727, houdende vaststelling van rode lijsten flora en fauna.

Ministerie van LNV (2006). Handreiking Flora- en faunawet. Voor werkzaamheden en activiteiten in het kader van bestendig gebruik, bestendig beheer en onderhoud en ruimtelijke inrichting en ontwikkeling. Dienst Landelijk gebied.

Ministerie van LNV (2009). Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van 28 augustus 2009, 25344, houdende vaststelling van geactualiseerde Rode lijsten flora en fauna.

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (2014). Soortenstandaard Huismus *Passer domesticus*. Versie 2.0.

Internet

Gebiedendatabase Natura 2000 (<http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000>)

Ministerie van EZ (<http://mineleni.nederlandsesoorten.nl>)

Provincie Gelderland (2014). Atlas Gelderland (<http://flamingo.prvgld.nl/viewer/app/>)

Ravon.nl (website met soortinformatie over reptielen, amfibieën en vissen)

Telmee.nl (website met soortenwaarnemingen in Nederland)

Waarneming.nl (website met soortenwaarnemingen in Nederland)

Bijlagen

Bijlage 1 - Samenvatting natuurwetgeving

Flora- en faunawet

Inleiding

Sinds 1 april 2002 is de Flora- en faunawet van kracht. Onder de Flora- en faunawet zijn ongeveer 500 soorten in Nederland aangewezen als beschermde dier- of plantensoort. De doelstelling van de wet is de bescherming en het behoud van de gunstige staat van instandhouding van in het wild levende plant- en diersoorten. Het uitgangspunt van de wet is 'nee, tenzij'. Dit betekent dat activiteiten met een schadelijk effect op beschermde soorten in principe verboden zijn.

De Flora- en faunawet kent een groot aantal verbodsbepalingen die samenhangen met ruimtelijke ingrepen, plannen en projecten. Zo is het verboden beschermde inheemse planten te plukken of te beschadigen en geldt voor beschermde dieren een verbod op het doden, verwonden en opzettelijk verontrusten. Ook is het verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde inheemse dieren te beschadigen of te verstoren of eieren te rapen of te vernielen. De verbodsbepalingen betreffende planten op hun groeiplaats zijn opgenomen in artikel 8. De verbodsbepalingen betreffende dieren in hun natuurlijke leefomgeving zijn vermeld in artikel 9 tot en met 12.

Van het verbod op schadelijke handelingen ('nee') kan onder voorwaarden ('tenzij') worden afgeweken, met een ontheffing of vrijstelling. Het verlenen hiervan is de bevoegdheid van de minister van Economische Zaken (EZ), of, in geval van beheer en schadebestrijding, van Gedeputeerde Staten van de provincies.

Beschermde dier- en plantensoorten

Beschermde inheemse planten- en diersoorten zijn bij algemene maatregel van bestuur aangewezen. Het zijn soorten die van nature in Nederland voorkomen en die in hun voortbestaan worden bedreigd of het gevaar lopen in hun voortbestaan te worden bedreigd. Ook zijn soorten aangewezen die niet noodzakelijkerwijs in hun voortbestaan worden bedreigd, maar wel bescherming genieten ter voorkoming van overmatige benutting.

De volgende diersoorten zijn beschermd volgens de Flora- en faunawet:

1. Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *zoogdieren*, met uitzondering van gedomesticeerde dieren en met uitzondering van de zwarte rat, de bruine rat en de huismuis;
2. Alle van nature op het Europese grondgebied van de Lidstaten van de Europese Unie voorkomende soorten *vogels* met uitzondering van gedomesticeerde vogels;
3. Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *amfibieën en reptielen*;
4. Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *vissen*, met uitzondering van de soorten waarop de Visserijwet 1963 van toepassing is;
5. Een aantal ongewervelden (o.a. *insecten, libellen en kevers*) die in hun voortbestaan bedreigd zijn of het gevaar lopen in hun voortbestaan te worden bedreigd.

Er zijn drie beschermingsregimes van kracht, mede afhankelijk van de zeldzaamheid van de soort en de status in Europese richtlijnen. Van licht naar zwaar beschermd zijn de soorten opgenomen op Tabel 1, 2 of 3. Voor vogels gelden specifieke eisen, met name tijdens het broedseizoen. Bij ruimtelijke ingrepen geldt automatisch

vrijstelling voor soorten van Tabel 1 waardoor de meeste aandacht gevraagd is voor soorten van Tabel 2/3 en voor vogels.

Wijze van toetsing en beoordeling

Gaat u een ruimtelijke ingreep uitvoeren, zijn beschermde soorten aanwezig en is er sprake van overtreding van een verbodsbepaling uit de Flora- en faunawet, dan dient u een ontheffingsaanvraag in te dienen bij de RVO.

Hierbij worden de volgende vragen gesteld:

- In welke mate wordt de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats aangetast?
- Is er een bij wet genoemd belang? (behalve bij Tabel 2-soorten)
- Is er een andere bevredigende oplossing? (behalve bij Tabel 2-soorten)
- Komt de gunstige staat van instandhouding niet in gevaar?

RVO beoordeelt of het bij wet genoemd belang zwaarder weegt dan het overtreden van de verbodsbepaling(en). Voor Tabel 2-soorten gelden minder zware eisen en kan een door het ministerie goedgekeurde gedragscode ook uitkomst bieden. De gedragscode moet wel van toepassing zijn op uw activiteit en u moet kunnen aantonen dat u precies zo werkt als in de gedragscode staat. Voor Bijlage 1-soorten uit Tabel 3 krijgt u alleen ontheffing wanneer sprake is van een bij wet genoemd belang. Bij een ruimtelijke ingreep betreft het meestal één van de onderstaande vier belangen:

Bescherming van flora en fauna (b)

Volksgezondheid of openbare veiligheid (d)

Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten (e)

Uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling (j)

Voor vogels en soorten van bijlage IV van de Habitatrichtlijn geldt dat u in bepaalde gevallen alleen ontheffing kunt krijgen op grond van een bij wet genoemd belang uit respectievelijk de Vogelrichtlijn¹ en de Habitatrichtlijn.

Rode lijsten

Los van de Flora- en faunawet heeft de toenmalige Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit ter uitvoering van de bepalingen in artikelen 1 en 3 van het Verdrag van Bern een aantal Rode Lijsten voor bedreigde en kwetsbare soorten dieren en planten gepubliceerd². Voor soorten van de Rode Lijsten heeft de overheid zich verplicht onderzoek en werkzaamheden te bevorderen die nodig zijn voor bescherming en beheer. Het voorkomen van een soort op de Rode Lijst heeft geen wettelijke beschermingsstatus tot gevolg. Opname op de Rode Lijst zegt alleen iets over de zeldzaamheid en populatieontwikkelingen van de betreffende soorten.

Natuurbeschermingswet 1998

Op 1 oktober 2005 is de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 in werking getreden. De Natuurbeschermingswet heeft betrekking op Natura 2000 gebieden in Nederland en verankert een deel van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn in de nationale wetgeving. Natura 2000 bestaat uit een netwerk van Europese natuurgebieden. Het vormt de basis van het Europese natuurbeleid. Natura 2000 is gericht op de instandhouding en ontwikkeling van soorten en ecosystemen die voor Europa belangrijk zijn.

¹ In de Vogelrichtlijn worden alleen de belangen b en d én de veiligheid van het luchtverkeer (belang c) genoemd.

² Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van TRCJZ/2004/5727, houdende vaststelling van rode lijsten flora en fauna en Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van 28 augustus 2009, 25344, houdende vaststelling van geactualiseerde Rode lijsten flora en fauna.

Nederland regelt aan de hand van een vergunningenstelsel de zorgvuldige afweging rond projecten die gevolgen kunnen hebben voor Natura 2000-gebieden. Deze vergunningen worden verleend door de provincies of door de Minister van EZ. Daarnaast stelt Nederland voor al haar Natura 2000-gebieden beheerplannen op waarin de te beschermen waarden, de zogeheten instandhoudingdoelen, nader worden uitgewerkt in ruimte, tijd en omvang.

In voorgaand wettelijk kader zijn alleen de meest relevante onderdelen van de wetgeving vereenvoudigd weergegeven. Aan deze tekst kunnen derhalve geen rechten worden ontleend. Voor meer achtergronden en de oorspronkelijke wetsteksten.